

ایران

صاحب‌انتیاز:
خبرگزاری جمهوری اسلامی

اذان ظهر ۱۲/۱۰ | اذان مغرب ۱۷/۲۵ | نیمه شب شرعی ۲۳/۲۵ | اذان صبح فردا ۵/۴۵ | طلوع آفتاب فردا ۷/۱۵

پیامبر اکرم (ص): (فاطمه) اولین کسی از اهل بیتم است که به من ملحق می شود. پس بر من وارد خواهد شد، محزون، مکروب، مغموم، مقتول.

فراند السمطین ج ۲، ص ۳۴

نگاره

نیما شاه‌میری

نعمت باران

سالروز دیگری از شهادت حضرت فاطمه (س) از بانوان قدسی عالم رسیده؛ بانویی که در جهان اسلام از جایگاه خاصی برخوردار است و البته برای شیعیان بیشتر، اتفاقی دینی- تاریخی که چند روزی است در جای جای کشورمان ردپای برنگی از آن دیده می شود؛ از کوچه و خیابان‌هایی که با پارچه‌های مشکی رخت عزا بر تن کرده‌اند تا مطالبی که بخشی از فضای مجازی را به خود اختصاص داده است.

#هشتگ با زهرا

در این بین می‌توان سری به هشتگ‌هایی که با عنوان‌هایی همچون «#یا-زهرا» درج شده‌اند ز تا مطالبی خواندنی در این رابطه یافت. یکی از صفحاتی که ادمین آن، با مطالب دینی و احادیث از دنبال‌کنندگان صفحه‌اش میزبانی می‌کند تصویری از حضرت آیت‌الله بهجت منتشر کرده با این عنوان که: «همه اولاد فاطمه(س) اند». در ادامه‌اش نیز نقل قولی از وی آمده: «تمام شیعیان به منزله اولاد فاطمه (س) هستند، ولی خدا می‌داند که چه کارهایی می‌کنیم که شاید سبب شود آن حضرت از ما و کار ما ناراضی شود. در محضر بهجت /

جلد ۸/ ص ۱۸۳» در صفحه دیگری با همین هشتگ «#یا-زهرا» گفته‌ای از حضرت علی (ع) آمده با این مضمون: «هرگاه فاطمه (س) را می‌دیدم، تمام غم و غصه‌هایم بر طرف می‌شد. کشف الغمۃ فی معرفة الائمة/ص ۱۳۶۳» در صفحه دیگری اشعاری در مدح حضرت فاطمه آمده که از جمله‌شان این شعر است: (ما گوشه‌نشینان غم فاطمه‌ایم/ محتاج عطا و کرم فاطمه‌ایم/ عمریست که از داغ غمش سوخته‌ایم/ دلسوخته عمر کم فاطمه‌ایم» که البته اسمی از سراینده آن نیامده و جست وجوی نام شاعر با خود تان.

فضای مجازی و پاسخ سوالاتی برای جوان‌ترها

تدقین شبانه حضرت فاطمه(س) از آن ماجراهایی است که بنابر متقضیات صورت گرفت: اتفاقی که شاید چرایی آن برای مخاطبان کم سن و سال و بویژه نوجوانان سؤال باشد. در این رابطه بازم می‌توان به نقل قولی از آیت‌الله بهجت رجوع کرد که در این رابطه گفته: «علت تأکید حضرت زهرا(س) در این وصیت مهم خود به علی علیه‌السلام که (من را شبانه دفن کن!) برای اعلام جدایی و ناراضیاتی از دستگاه حاکمه و طبل مخالفتی بود که صدای آن تا روز قیامت برای مسلمان و کافر ثابت و باقی است. در محضر بهجت، جلد ۸/ ص ۱۳»

ویژه برنامه‌ای برای گرامیداشت بانوی دو عالم

چند روزی است که شاهد برپایی تئاتر «ببخشید؛ زیاد میشه» هستیم. بر اساس حکمت مطرح شده در خطبه فدک، بهترین راه زنده نگاه داشتن میراث فاطمی، یاد گرفتن و انتشار اندیشه این بانوی بزرگ است و مراسم مذکور که با همت گروه فرهنگی هنری میراث با هدف ترویج فرهنگ فاطمی در حال برگزاری است که به همین علت میزبانی علاقه‌مندان را به عهده دارد. این تئاتر «راه از دوشنبه سیزدهم دی ماه شروع شده و تا جمعه همین هفته، برابر با ۱۷ دی ماه در سالن کوشک یاد هنر ادامه خواهد داشت. این برنامه در دوازده ساعت ۱۹ و ۲۱ و پنجشنبه و جمعه ساعت سه و نیمه ساعت

۱۷، ۱۹ و ۲۰ برگزار می‌شود. برای شرکت در این برنامه تنها ۲۰ هزار تومان به ازای هر نفر دریافت می‌شود که صرف امور خیریه خواهد شد. در شب‌هایی برپایی ویژه برنامه‌هایی همچون تئاتر، نواهای دلنشین، سخنرانی انگیزشی، آموزش مهارت‌های زندگی، افتتاحیه یک‌پویشی و معرفی چند کسب‌وکار لحظاتی جذاب برای شرکت‌کنندگان ایجاد شود.

شب شعر فاطمی

شب شعر فاطمی با عنوان (آستان مهر) هم برنامه دیگری است که شب گذشته برپا شد. این ویژه نامه به همت حوزه هنری و همزمان با ایام فاطمیه میزبان علاقه‌مندان بود؛ مراسمی که در ایام شهادت حضرت فاطمه زهرا(س)، مصادف با سالروز شهادت سردار حاج قاسم سلیمانی برگزار شد. از جمله شاعران حاضر، آن طور که پیش‌تر نام آنان منتشر شده بود می‌توان به یوسفعلی میرشکاک، سعید حدادیان، علی محمد مؤذب، مرتضی امیری اسفندقه و عبدالجبار کاکایی اشاره کرد.

قطعه‌ای به مناسبت شهادت حضرت فاطمه (س)

علی لهراسبی از جمله خوانندگانی است که قطعه‌ای به مناسبت سالروز شهادت حضرت فاطمه(س) آماده کرده است. این کار که «ام‌دارنه» نام دارد، سال‌ها پیش تولید شده و محصول مرکز آوای انقلاب اسلامی (ماوا) است؛ فرانهِ این قطعه از روزیه بمانی، مولودی هم کار «فؤاد غفاری» و تنظیم را هم هومن نامداری برعهده داشته است. این روزها این ترانه در فضای مجازی بازنشر می‌شود.

کتابی خواندنی برای کودکان

«حضرت فاطمه (س)» از مجموعه ۱۴ قصه ۱۴ معصوم دربردارنده داستان‌هایی برای کودکان دبستانی است، داستان‌هایی که به همت حسین فتاحی، نویسنده با سابقه کودک و نوجوان و از سوی نشر قدیانی روانه کتاب‌فروشی‌ها شده است. از مهم‌ترین ویژگی‌های این کتاب می‌توان به قلم شیوا و ساده‌نویسی فتاحی اشاره کرد. محمدرضا دادگر تصویرگری این داستان‌ها را برعهده داشته، از دیگر نکات مثبت کتاب حضرت فاطمه(س) می‌توان به تلاش نویسنده برای تألیف آثار دینی- تاریخی آن هم بر اساس مستندات تاریخی و پژوهشی اشاره کرد، تلاشی که در نتیجه‌اش خانواده‌ها می‌توانند با خیالی آسوده دست به خرید کتاب مذکور بزنند. آن‌طور که در شناسنامه کتاب آمده، این داستان‌ها مناسب دبستانی‌ها هستند، با این حال والدینی که فرزندان خود را به قصه شنیدن عادت داده‌اند هم می‌توانند آنها را برای کودکان کمتر از این سن هم بخوانند و اگر جای نیاز بود خود دست به ساده‌سازی مضامینش بزنند.

آنچه او داشت از اسلام و قرآن و تعالیم وحیانی بود

محمود شالویی: تاریخ سیاسی اسلام و تاریخ این مرزوبوم، تاریخ شجاعت‌ها و حماسه‌های بزرگ‌مردانی است که نمونه‌هایی مانند آنها بسادگی یافت نمی‌شود اما در این میان حاج قاسم چیز دیگری است. حاج قاسم سلیمانی نه‌تنها برای ایرانیان بلکه برای جهانیان یک مکتب است و برای همه ما الگویی است ساخته شده از سنت‌های پیامبر اسلام. آنچه او داشت از اسلام و قرآن و تعالیم وحیانی بود.

بخشی از گفته‌های مدیرکل حوزه وزارتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در مراسم افتتاحیه ادای دین هنرمندان به شهید حاج قاسم سلیمانی در برنامه «سرو ایرانی».

تئاتر را باید با فرهنگ بومی ممزوج کرد

بومی دیگر متفاوت است و تشنه دیدن و شنیدن این ظرفیت‌ها هستند. طی سال‌های اخیر من و دوستان معدود دیگری، هر چه در جیب داشتیم، وسط گذاشتیم و به دوستانهای مختلف سفر کردیم و این آیین‌ها و سنت‌ها را ثبت و ضبط و بعد آنها را با هم مقایسه کردیم و کار پژوهش و تحقیق را پیش بردیم تا بتوانیم از آنها در متون نمایشی امروزی استفاده کنیم. اما این به‌تنهایی و یک‌تنه امکانپذیر نیست و راه‌هایی، حداقل آن‌طور که ایده‌آل و مد نظر است، نمی‌برد. یکی دیگر از مشکلاتی که ما عموماً با آن مواجه هستیم تغییرات مدیریتی است. مثلاً یک روزگاری با دوستان شورایی در سنگلج تشکیل دادیم و گفتیم این تماشاخانه فقط مختص نمایش‌های ایرانی باشد و به همین دلیل هم، شاخص‌های نمایش‌های ایرانی مشخص شد و کار پیش رفت. اما بعد از مدتی مدیر عوض شد و کل آن نقشه راهی که ما چیده بودیم به مشکل خورد. این نمونه‌ای از چالش‌هایی است که وجود دارد و آسیب‌زننده است. کار، کار سترگی است که باید نگاهی طولانی مدت و ریشه‌دار پشت آن باشد تا به جایی برسد؛ وگرنه ما باز مدام برمی‌گردیم سر خانه اول و هر چه به پشت نگاه می‌کنیم می‌بینیم هنوز جز چند کار محدود شاخص، مصداقی برای معرفی تمام و کمال نمایش‌های ایرانی نداریم. اگر می‌خواهیم تئاتر در کشور ما استخوان‌دارتر و پخته‌تر شود، ناگزیریم که آن را با فرهنگ بومی خودمان ممزوج کنیم و غیر از این بعید است بتوان موفقیتی حاصل کرد.

کشتی پهلو گرفته در غم

شهادت حضرت زهرا(س) مصیبتی ست که تا قیامت قلب هر شیعه را آزار می‌دهد و دل او را می‌سوزاند. مصیبت بزرگی که سرآغاز دیگر مصایب تاریخ شیعه بوده و است و تا همیشه تاریخ در خاطره همگان باقی خواهد ماند، البته این موضوع دلیل بر این نمی‌شود که نویسندگان و هنرمندان و صاحبان ذوق و قلم به سراغ ثبت و ضبط دقیق این حادثه در حافظه تاریخی شیعه نروند، موضوعی که تاکنون اتفاق افتاده است و نمونه بارز آن فقر منابع مناسب در رابطه با این ماجرا در ادبیات داستانی کشورمان به‌عنوان پایگاه شیعیان جهان است. حادثه‌ای به این عظمت آفت‌زدیای پیدا و پنهان دارد که پرداختن به آنها و به‌تصور کشیدنشان در بیش از هزاران کتاب بگنجد. «کشتی پهلو گرفته» از معدود آثار داستانی است که در این حوزه

تألیف شده است و تاکنون بی‌رقیب بوده است، هرچند که این بی‌رقیب ماندن دلیل دیگری نیز دارد که آن قوت قلم سیدمهدی شجاعی نویسنده آن و تسلط خوب او بر منابع و کتاب‌های تاریخی مرتبط با حضرت زهرا(س) و زندگی‌اش ایشان است.

این کتاب نامه غم و سوگواری است؛ مطالب آن مفید و نسبتاً مختصر است که در ۱۶۰ صفحه نوشته شده و ۱۴ فصل دارد. این کتاب به زندگی حضرت فاطمه از ابتدای تولد تا شهادت آن حضرت می‌پردازد. این کتاب روایت‌کنندگان متعدد دارد. هر کدام از فصل‌های کتاب را یکی از نویسگان و آشنایان حضرت فاطمه نقل می‌کند که گویا با آن حضرت درد دل می‌کنند و حین آن اطلاعاتی از زندگی حضرت را به ما می‌گویند. این اطلاعات منحصر به زندگی حضرت فاطمه نمی‌شود و در کنار آنها، نویسنده، گریزی می‌زند به ظلم‌هایی که

به کل خاندان اهل بیت (ع) و پنج تن آل عبا روا شده. روایان فصل‌های متعدد کتاب عبارتنند از: فصل اول حضرت محمد(ص)، فصل دوم حضرت خدیجه(س)، فصل سوم خود حضرت زهرا(س)، فصل چهارم حضرت علی(ع)، فصل پنجم امام حسن(ع)، فصل ششم امام حسین(ع)، فصل هفتم هتم حضرت زینب(س)، فصل نهم فضّه، فصل دهم حضرت کلثوم(س)، فصل یازدهم اسما، فصل دوازدهم برای بار سوم حضرت فاطمه(س)، فصل سیزدهم مجدداً حضرت امیرالمؤمنین(ع) و فصل چهاردهم از زبان آسمان. رویکرد نویسنده توجه به مظلومیت حضرت زهرا و شهادت آن حضرت بوده و این اتفاق باعث شده کتاب به‌صورت روضه‌ای گویا و خواندنی دربیاید، که هر فاطمیه‌بان آن را خواند و اشک ریخت. کشتی پهلو گرفته را شاهکارمهدی شجاعی می‌دانند، برای اولین بار نشر جوان در سال ۶۹ چاپ کرد، سپس انتشارات مدرسه ناشرش شد. با تأسیس انتشارات کتاب نیستان نشر کتاب را این انتشارات برعهده گرفت که تاکنون ادامه دارد. این کتاب در سال ۹۷ به چاپ ۵۱ رسید، هرچند در شناسنامه کتاب آن را جزو ادبیات نوجوان دسته‌بندی کرده‌اند، لحن و محتوایش برای بزرگسالان نیز مناسب است.

نویسنده: سید مهدی شجاعی

تاریخ چاپ: ۱۴۰۰

تعداد صفحات: ۱۵۲/ نوبت چاپ: پنجاه و هفتم

تأملی بر کتاب «خطبه حضرت زهرا(س): خطبه فدکیه»

سلام بر یاس آل بس!
سلام خدا بر تو، سلام بر عطرستان یاس محمد(ص)،
یاس گل علی (ع)، یاس برگ حسنین...
آری، او بوی بهشت می‌دهد!
فاطمه نگین جهان و چنان

محمدرضا رمزی واحدی
مؤسسه شهید احمد کاظمی

ترجمه محمدمهدی رضایی

خطبه ای که سند جاودان شیعه است

در میان بانوان قدسی عالم، نام حضرت فاطمه زهرا(س) چون نگین درخشانی است که دوازده امام بزرگوار شیعه (علیهم السلام) از نسل ایشان هستند و مطابق روایات سوره و آیاتی از قرآن کریم مانند سوره کوثر، سوره آن حضرت(س) و همسر و فرزندانش نازل شده و دوستی و دشمنی با ایشان، به منزله دوستی و دشمنی با پیامبر(ص) است. زندگی دنیایی حضرت زهرا(س) کوتاه‌اما پرپار بود و در این مدت، ایشان اتفاق‌های زیادی را تجربه کردند که یکی از آنها، ماجرای فدک است؛ جریانی که ظالم و غاصب بودن حکومت‌های بنی‌امیه و بنی‌عباس را فاش می‌کرد و به‌عنوان نقطه ضعف مهم دستگاه خلافت در برابر خاندان پیامبر(ص) به حساب می‌آمد. درباره ماجرای فدک، آثار و کتاب‌های زیادی منتشر شده که یکی از جدیدترین و جامع‌ترین آنها، «خطبه حضرت زهرا(س)»؛ خطبه فدکیه» ترجمه محمدمهدی رضایی است که نهاد نمایندگی رهبر معظم انقلاب در دانشگاه‌ها، دفتر نشر معارف منتشر کرده است. مطالب این کتاب در دو بخش تنظیم شده است؛ نخست: نکاتی کوتاه درباره سابقه تاریخی فدک و انگیزه‌ها و عوامل و چگونگی غصب آن دوم: متن کامل خطبه فدکیه(غدیر ثانی) همراه با ترجمه آن. نویسنده در مقدمه اثر، یادآوری کرده که ماجرای فدک، ماجرای انگ‌گیری است که در بین شیعیان همواره به‌عنوان یکی از نمادهای ستم بر اهل بیت پیامبر(ص) و بویژه حضرت زهرا(س) مورد توجه بوده است. موضوع اختلاف حضرت زهرا(س) و خلفا و انگیزه هر کدام از آنها در ورود به این مبارزه، موضوعی کاملاً سیاسی است

و اختلاف بر سر فدک، نه اختلافی درباره مالکیت آن، که مبارزه‌ای سیاسی بین حضرت زهرا(س) و دستگاه حاکم است که پس از آن نیز بین خلفای بعدی و اهل بیت پیامبر اکرم(ص) ادامه داشته است. در واقع شواهد تاریخی انگیزه‌های هر دو طرف را در وارد شدن به این رقابت، انگیزه‌های سیاسی می‌داند و تأکید می‌کند که دستگاه حاکم، بخوبی فهمیده بود که مبارزه حضرت برای میراث با همه بی‌بخش نبوده، بلکه یک مبارزه سیاسی و در واقع دادخواستی است برای احیای حق همسر بزرگوار و بی‌همتايش که از مقام طبیعی و حق مسلمش در دنیای اسلام کنار گذاشته شده بودند.

آنچه حضرت زهرا(س) را وارد راه انقلاب کرد، حکومت غصب شده و سیادت از دست رفته و بزرگواری و مجد و عظمت غارت شده بود و اعاده مالکیت فدک موضوعی فرعی به‌شمار می‌آمد. به همین دلیل در روایات، حدود واقعی فدک، حدود خلافت و حکومت اسلامی بیان شده است. از همین روست که حضرت زهرا(س) می‌فرمایند: «آری! فدک در دست ما بود، فدک به مفهوم گسترده آن، یعنی آنچه را که آسمان بدان سایه افکند بود، پس عده‌ای بدان رشک بردند و گروهی از آن گذشتند.» و در جای دیگری پس از حمد و ثنای الهی و درود بر رسول اکرم(ص) و ذکر کمالات حضرت علی(ع)، خلیفه و اطرافیان او را از عدالت خداوند بیم می‌دهند و به آنان می‌گویند: «اکنون این شتر شبرده خلافت را بگیرید و ببرید و به ناحق غصب کنید؛ اما بدانید که پای شتر خلافت و فدک مجروح است و پشت وی زخم و غبار و ننگ آن تا همیشه باقی است.» و به این ترتیب دادخواهی از آنان را به خداوند واگذار می‌کند. نویسنده در بخش سابقه تاریخی فدک و انگیزه‌ها و عوامل و چگونگی غصب آن، با استناد به منابع معتبر، به شرح این موضوع می‌پردازد و در بخش متن کامل خطبه فدکیه(غدیر ثانی)، ترجمه سلیمس و روان را همراه متن اصلی آورده و در پایان توضیح داده که این خطبه را شماری از علمای بزرگ شیعه و اهل سنت، همچون احمدبن ابی طاهر، معروف به ابن طیفور در «ابلاغ النساء»، ابن ابی الحدید در «شرح نهج البلاغه»، سیدمرتضی در «الشفای» احمد بن علی بن ابی طالب طبرسی در «الاحتجاج» و... نقل کرده‌اند. ترجمه حاضر، با توجه به متن موجود در «الاحتجاج» چاپ بیروت ۱۴۲۰ ه.ق صورت گرفته است.

عکس

نوشته

نمانتگ «مادر آب» اثری از گروه سرود فجر جاوید به همت کانون فرهنگی هنری غدیر یزد و تهیه شده در ستاد هماهنگی کانون‌های فرهنگی هنری مساجد استان یزد به مناسبت ایام شهادت حضرت زهرا(س) منتشر شد.
فارس

